

Asfalttinormit 2023
Asfalttimassat
Henri Väisänen

Sisältö

1. Tyypitestausta ja CE-merkintä
2. Asfalttityypit ja pintaukset
3. Asfalttimassan laatuvaatimukset
4. Muutokset normeihin 2023

Tyypitestausta

- Esitetään mm. asfalttimassan raaka-aineet ja niistä muodostuva massan koostumus
  - Rouheen määrän vaihteluväli
  - Bitumikaterouheen määrä
  - Lisäaineiden määrä
  - Kalkkifillerin tai lentotuhkan määrä
- Lisäksi toiminnallista suunnittelutapaa käytettäessä esitetään kyseisellä koostumuksella testatut toiminnalliset ominaisuudet
- Voimassa viisi vuotta ellei oleellisia muutoksia tapahdu
  - Esim. päällysteen nastarengaskulutuskestävyysluokka heikkenee, jos kiviaineksen nastarengaskulutuskestävyysluokka heikkenee
  - → Muutos materiaalissa edellyttää tyypitestauksen uusimisen
  - Esim. Deformaatiokestävyysluokka ei heikkene, jos massan sideaineluokka kovenee
  - → Muutos materiaalissa ei edellytä tyypitestauksen uusimista
- Muutos raaka-aineessa ei siis aina merkitse tyypitestauksen uusimista

Suoritustasoilmoitus ja CE-merkintä

- Kun asfalttimassalle on olemassa tyyppitestaus, se voidaan CE-merkitä
- Asfalttimassojen AVCP-luokka on 2+
- Suoritustasoilmoitus (DoP) on CE-merkinnän vakuus
  - Allekirjoittaja vastaa, että tuotettava asfalttimassa on CE-merkin mukaista
  - Suoritustasoilmoituksessa esitetään asfalttimassan toiminnalliset ominaisuudet luokkina sekä asfalttimassan tuotannon laadunvalvonnan ohjearvot
- Tuotannon laatuluokka määritetään viikoittain (A, B tai C)
  - Näytteenoton minimitiheys
  - Yli kolmen kuukauden tauon tai merkittävän huollon jälkeen laatuluokkaa tulee alentaa yhdellä tasolla.

Asfalttityypit ja pintaukset

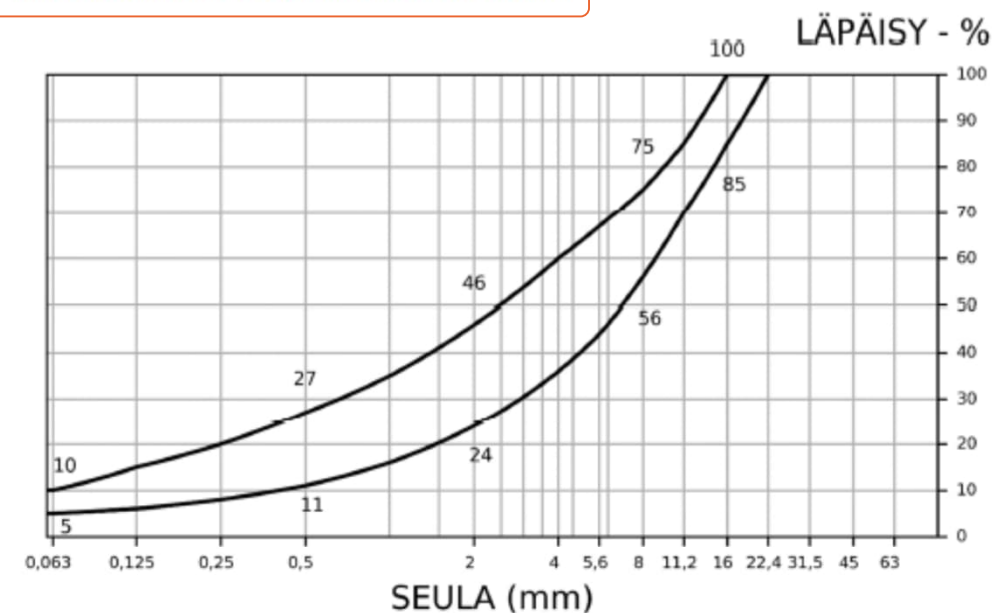
- Asfalttipäällysteen minimipaksuus/-massamäärä riippuu käytettävän asfalttimassan maksimiraekoosta sekä työmenetelmästä (asfalttipäällysteen alusta)
  - Käytännössä massan rakeisuudella pystytään myös hieman vaikuttamaan tarvittavaan minimipaksuuteen
    - Esim. massan koostumus suunnitellaan ohjealueen hienon rajakäyrän lähelle
    - Laadukkaan lopputuloksen saavuttamiseksi minimipaksuuksia ei kuitenkaan tulisi alittaa
  - Sitomattoman kerroksen päälle tehtäville AB 8-16-, PAB-B 11-16- ja PAB-V 16-massoille suositellaan 25 kg/m² suurempaa massamäärää kuin kuvissa esitetty minimimassamäärä
    - Tasaisuus

Asfalttibetoni AB 16

EN-standardien mukainen nimi esimerkiksi AC 16 surf 70/100

Sideaine	Sideainepitoisuus (massa-%)	Vakiopaksuisen päällystelaitan massamäärä*)
Tiebitumi 50/70...160/220, PMB 75/130-65, PMB 75/130-70, PMB 40/100-70	5,0...6,0	100...125 kg/m ² TAI 40...50 mm

*) sitomattomalle alustalle sopiva massamäärä on 125 kg/m²

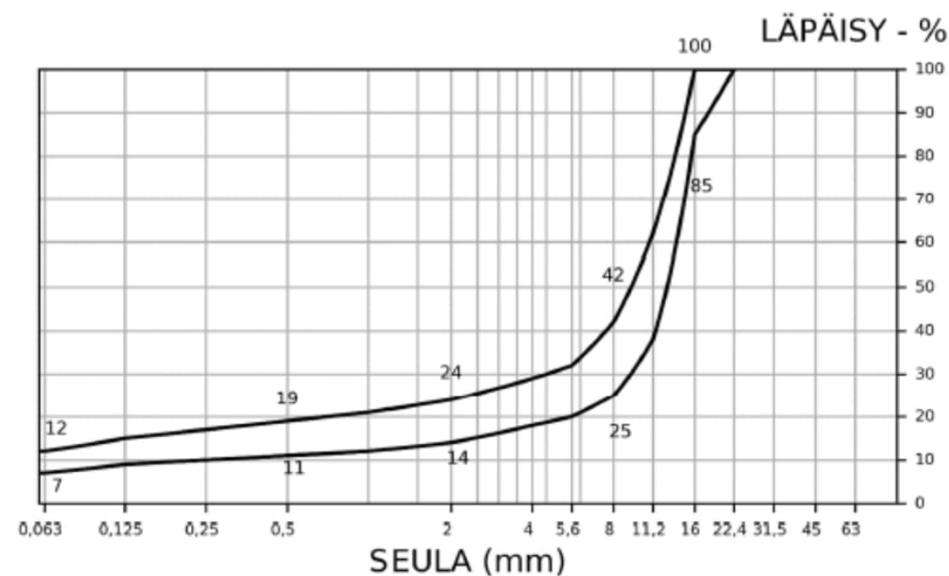
Seula (mm)	0,063	0,125	0,25	0,5	1	2	4	5,6	8	11,2	16	22,4
Yläraja läpäisy-%	10,0	15	20	27	35	46	60	67	75	85	100	100
Alaraja läpäisy-%	5,0	6	8	11	16	24	36	44	56	70	85	100

Kuva 6. Asfalttibetonin AB 16 massan rakeisuuden ohjealue ja läpäisyprosentit.

Kivimastixiasfaltti SMA 16

EN-standardien mukainen nimi esimerkiksi SMA 16 70/100

Sideaine	Lisäaine	Sideainepitoisuus (massa-%)	Vakiopaksuisen päällystelaitan massamäärä
Tiebitumi 50/70...100/150, PMB 75/130-65, PMB 75/130-70 ja PMB 40/100-70	Esim. Selluloosa-kuitu 0,3...0,5 %	5,7...6,7	100...125 kg/m ² TAI 40...50 mm

Seula (mm)	0,063	0,125	0,25	0,5	1	2	4	5,6	8	11,2	16	22,4
Yläraja läpäisy-%	12,0	15	17	19	21	24	29	32	42	62	100	100
Alaraja läpäisy-%	7,0	9	10	11	12	14	18	20	25	38	85	100

Kuva 23. Kivimastixiasfaltin SMA 16 massan rakeisuuden ohjealue ja läpäisyprosentit.

Asfalttimassan laatuvaatimukset

- Päällysteen tilavuussuhteet ovat asfalttimassan suunnittelun lähtökohta
  - Massan suunnittelussa ei ole oleellista ei ole kuinka monta massaprosenttia vaan montako tilavuusprosenttia
  - Massa on tiivistettävissä työmaalla tavoiteltuun tyhjätilaan

Taulukko 31. Tilavuussuhteiden ohjeelliset arvot asfalttimassojen suunnittelussa.

Asfalttityyppi	Täyttöaste VFB til.-%	Tyhjätila V til.-%	Kiviaineksen tyhjätila VMA til.-%
AB	75 – 93	1 – 4	12 – 16
ABS	75 – 93	2 – 5	14 – 20
SMA	74 – 94	2 – 5	16 – 20
ABK	65 – 83	2 – 6	12 – 20
AA	25 – 45	14 - 26	25 – 35

Asfalttimassan laatuvaatimukset

- Vaatimuksia asetettaessa mietittävä mikä on kohteen päällysteen kestävyysden kannalta oleellista
  - Epäoleelliset vaatimukset voivat myös huonontaa lopputulosta
- Asfalttimassalle tai asfalttipäällysteelle asetetut vaatimukset ohjaavat materiaalihankintaa ja massasuunnittelua
  - Tyhjätilavaatimus
    - Mitkä tilavuussuhteet ovat kyseiselle massalle optimaaliset
    - Massatyypit
  - Nastarengaskulutuskestävyysvaatimus (Prall)
    - Minkälainen rakeisuus massalle on suunniteltava ja minkä lujuista kiveä on käytettävä
    - Massatyypit
  - Deformaatiokestävyysvaatimus
    - Minkä muotoista kiveä on käytettävä ja mitä sideaineluokkaa on käytettävä
    - Massatyypit
  - Vedenkestävyysvaatimus
    - Kiviaineksen ja bitumin välinen tartunta

Taulukko 24. Tiivistettyjen asfalttimassojen jako kulumisluokkiin (SFS-EN 12697-16,

Kulumisluokka	Prall-arvo Abr _A (ml)
AbrA max20	≤ 20
AbrA max28	≤ 28
AbrA max36	≤ 36
AbrA max45	≤ 45

Asfalttimassan laatuvaatimukset

Taulukko 19. Eri massatyyppien tyyppitestauksessa määritettävät ominaisuudet. Testit valitaan käyttötarkoituksen perusteella. Merkintä P tarkoittaa pakollista ja V valinnaista.

Ominaisuus	AB	SMA	PAB	AA	VA
Sideainepitoisuus (SFS-EN 12697-1)	P	P	P	P	P
Rakeisuus (SFS-EN 12697-2)	P	P	P	P	P
Tyhjätila (SFS-EN 12697-8)	V	V		V	
Kiviaineksen tyhjätilan täyttöaste (SFS-EN 12697-8)	V	V		V	
Kiertotiivistimellä tiivistetyn näytteen tyhjätila (SFS-EN 12697-31 ja -8)	V	V		V	
Nastarengaskulumiskestävyys (SFS-EN 12697-16)	V	V		V	
Vedenkestävyys (SFS-EN 12697-12)	V	V	V	V	
Valuasfaltin painuma (SFS-EN 12697-21)					P
Deformaatiokestävyys (SFS-EN 12697-22 tai 12697-25 menetelmä A *)	V	V		V	

*) Suomessa deformaatiokestävyys määritetään standardin SFS-EN 12697-25 mukaisella menettelyllä A, tulos ilmoitetaan deformaatioluokkana erillisessä dokumentissa.

Muutoksia normeihin 2023

- Tarkennettu tyyppitestauksen uusimiseen johtavia kriteereitä (5.2)
  - Esimerkiksi bitumikaterouheen, kalkkifillerin tai muiden lisäaineiden määrämuutos
    - Kalkkifillerin lisääminen ei aiheuta tyyppitestauksen uusimista, mutta vähentäminen > 2 % aiheuttaa
- Tuotannon alkaessa laatuluokasta B, tulee OCL-laskelma tehdä jo ennen kuin 32 testitulosta on käytettävissä (5.3)
- MPKJ ja REMPlus minimimassamääriä nostettu (6.1)
- Massatyyppikohtaisten ohjerakeisuuksien yhteyteen lisätty paksuus
  - Pyritty myös korostamaan, että vaatimus asetetaan joko paksuudelle tai massamäärälle – ei molemmille
  - Huom. sitomattoman alusta
- Deformaatiokestävyysluokka $\leq 2,2$ % (7.2.2)
- Asfalttimassan nastarengaskulutuskestävyys SRK:lla poistettu (7)
  - PMB-massojen nastarengaskulutuskestävyys osoitetaan Prall-menetelmällä valmistamalla näytteet 70/100 bitumilla
- Kommentti- ja muutostaulukko: <https://www.pank.fi/normit-ja-asiakirjat/asfalttinormit/>

Kiitos

